

Liikenne- ja viestintäministeriölle

RAASEPORIN KAUPUNGIN LAUSUNTO VUODEN 2017 OSTO- JA VELVOITELIIKENTEESTÄ

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää kirjallista lausuntoa vuoden 2017 osto- ja velvoiteliikenteen järjestämisestä. Ministeriö pyytää näkemyksiä alueen liikkumistarpeista sekä osto- ja velvoiteliikenteen vuoroista ja aikatauluista ensi vuoden suunnittelua varten.

Raaseporin kaupunki antaa seuraavan lausunnon:

27.3.2016 voimaantulleiden muutoksien myötä siis Y-junaliikenne lakkasi, samoin Karjaa–Hanko -ostoliikenne vähentyi. Raaseporin kannalta Karjaan aseman liikennettä leikattiin reilusti – Länsi-Uudenmaan sisäinen liikenne loppui kokonaan ja Karjaan liikenteestä karsittiin puolet. Kunnille ei ole annettu tilaisuutta tulla kuulluksi, vaikka muutokset vaikuttavat radikaalisti kuntien liikenteelliseen asemaan. Edes lausuntopyyntöä ei muutoksista annettu. Kunnat laativat tämän jälkeen asiasta itse kannanottoja ja vaativat keskustelua.

Korvaavaa liikennettä syntyi VR:n ostamana linja-autoliikenteenä Kirkkonummi–Inkoo–Karjaa, yksi vuoro kumpaankin suuntaan. Tässä yhteydessä matka-aika piteni 50–55 minuuttiin, Y-junan vaatiman entisen 34 minuutin sijasta. Siuntion-yhteys putosi tässä yhteydessä pois. Linja-autoliikenteen palvelutaso on sekä yhteysmäärien että matka-ajan valossa heikko eikä todellisuudessa millään lailla korvaa poistunutta Y-junaliikennettä.

Huomattavaa on siis, että sellaista korvaavaa markkinaehtoista liikennettä, jolla muutoksia perusteltiin, ei ole syntynyt.

VR alensi helmikuussa 2016 lippujen hintoja, mikä on tasoittanut edullisen Y-junan ja IC-junien hintaeroja. Tämä on positiivinen seikka ja parantaa matkustajien tilannetta.

Muutokset ovat kuitenkin kokonaisuutena heikentäneet junamatkustuksen suosiota työmatkalaisten piirissä. Raaseporin kaupungin tukemien työmatkalippujen myynti putosi vuoden alkupuoliskolla – 36 % viime vuoteen verrattuna. Raasepori ainoana länsi-uusmaalaisena kuntana jatkoi junalla tapahtuvan työmatkustuksen tukemista

VR:n työmatkalippusopimuksen päättyessä, ottamalla käyttöön työmatkasetelit 2.8.2016, joita myönnetään pendelöiville kuntalaisille.

LVM on tehnyt 3.12.2009 VR:n kanssa kymmenvuotisen yksinoikeussopimuksen sekä lähiliikenteen ja kaukoliikenteen ostoliikennesopimuksen varmistukseksi sellaisten junaliikennepalvelujen tarjonnan, jotka ovat muun muassa ”monilukuisempia, luotettavampia, korkealaatuisempia tai edullisempia kuin palvelut, joita voitaisiin tarjota pelkästään markkinoiden ehdoilla”. LVM on käyttänyt yksinoikeussopimukseen sisältyneen viiden vuoden option ja jatkanut sopimuksen voimassaoloa joulukuuhun 2024 asti.

Yksinoikeussopimuksen mukaan ”vuosina 2012 - 2019 liikenteen vähentäminen ei saa johtaa julkisen palvelun veloitteen ja palvelutasomäärityksen mukaiseen liikennetarjonnan heikkenemiseen. Jos Liikenteenharjoittaja haluaa toteuttaa muutoksia, jotka on yhteisesti hyväksytty osapuolten välillä, tapauskohtaiset siirtymäajat ovat enimmillään 1–3 vuotta. Muutokset voivat olla junavuorojen lisäyksiä tai vähennyksiä sekä muutoksia junien pysähdyskäyttötymisessä ja niistä sovitaan kirjallisesti.”

Raaseporin kaupunki katsoo, että näitä sopimuslausekkeita ei ole Y-junaliikenteen alasarjoon liittyvässä prosessissa noudatettu. Ei ole merkkejä siitä, että sellaista korvaavaa markkinaehtoista liikennettä, joka paikkaisi Länsi-Uudenmaan joukkoliikenteen palvelutasoa tältä osin, lähiaikoina syntyisi. Sen sijaan tehokkaimman joukkoliikennemuodon käyttäjien määrä on laskenut huomattavasti ja yhteydet työpaikkakunnille vaikeutuneet.

On ilmeistä, että syksyllä (VR:n ”oma” liikenne) ja keväällä (ostoliikenne) toteutunut liikenteen vähentäminen rikkoo yksinoikeussopimuksen ehtoja. Tästä Raaseporin kaupunki on huomauttanut jo lokakuussa 2015, kun muutokset tulivat kaupungille tiedoksi. Keväällä 2016 valmistuneessa Länsi-Uudenmaan joukkoliikenteen palvelutasoselvityksessä todetaankin selkeä palvelutason heikentyminen. Junaliikenteen palvelutaso on Helsingin liikenteessä Karjaan osalta heikentynyt luokasta 3 ”käyttökelpoinen” luokkaan 4 ”päivittäismatkat” ja Tammisaaren osalta luokasta 4 luokkaan 6 ”asiointimatkat”. Laajemmin Länsi-Uudellamaalla Siuntion ja Hangon palvelutasoluokka on 6, ja Inkoossa raideliikennettä ei siis enää ole. Sisäinen liikenne on siis monilta osin lakannut. Ilta-ajan joukkoliikenne on erityisen heikossa tilassa.

LVM teki 1.2.2016 päätöksen, jolla VR veloitettiin tuottamaan liikennettä sellaisille yhteysväleille, joille markkinaehtoista liikennettä ei muuten syntyisi. Tällöin Länsi-Uusimaa jäi tämän päätöksen ulkopuolelle.

Raaseporin kaupunki katsoo nyt, että koska sellaista markkinaehtoista liikennettä, joka korvaisi laskenutta palvelutasoa Länsi-Uudenmaan raiteilla, ei ole syntynyt, tulisi myös Y-junaliikenne tai vastaava paikallisjunaliikenne käynnistää uudelleen VR:n velvoiteliikenteenä ja lisäksi lisättävä iltaliikenteeseen yksi myöhäisvuoro.

Velvoiteliikennettä tulisi yksiselitteisesti jatkaa siihen asti, että markkinaehtoinen operaattori käynnistää todellisen korvaavan liikenteen näillä yhteysväleillä.

Raaseporissa 31.8.2016

RAASEPORIN KAUPUNGINHALLITUS

Tom Simola
kaupunginjohtaja

Thomas Flemmich
kaupunginsihteeri